
Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets betänkande 2009:1

Ändringar i kyrkoordningen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas Kyrkostyrelsens skrivelse 2009:3. I skrivelsen framläggs förslag till ändringar i kyrkoordningen som berör valbarhet av kyrkvärd, inskränkt valbarhet till stiftsfullmäktige, tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna, undantag från offentlighet för handlingar rörande antagning till präst eller diakon samt en språklig ändring i kyrkoordningen.

Kyrkorättsutskottet föreslår att Kyrkostyrelsens skrivelse bifalls utom vad avser avsnittet rörande inskränkt valbarhet till stiftsfullmäktige. Kyrkorättsutskottet föreslår vidare att Kyrkomötet uppdrar åt Kyrkostyrelsen att bereda denna fråga på nytt.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Skrivelsens förslag.....	3
Kyrkostyrelsens skrivelse 2009:3	3
Yttrande från Läronämnden	3
Yttrande från andra utskott	3
Bakgrund.....	3
Valbarhet för uppdrag som kyrkvärd.....	3
Utskottets överväganden	4
Inskränkt valbarhet vid val till stiftsfullmäktige	5
Utskottets överväganden	6
Tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna	6
Utskottets överväganden	8
Förbud mot att röja uppgifter i verksamhet som avser antagning till uppdraget som präst eller diakon	8
Handlingsoffentlighet i Svenska kyrkan.....	8
Ikraftträdande.....	9
Utskottets överväganden	10
Övriga ändringar och rättelser i kyrkoordningen	10
Utskottets överväganden	11
Reservation och särskild mening.....	12
Reservation av Stig-Göran Fransson m.fl.....	11
Särskild mening av biskop Thomas Söderberg.....	11
Bilaga 1, Ändringar i kyrkoordningen.....	12
4 kap. Kyrkorådet, kyrkonämnden och andra nämnder i församlingar och samfälligheter	12
Kyrkvärdar	12
46 kap. Prästlönetillgångar och annan ändamålsbestämd egendom	12
Bilaga 2, Ändringar i kyrkoordningen.....	14
54 kap. Undantag från offentlighet för handlingar	14
Bilaga 3, Läronämndens yttrande 2009:8y.....	15
Bilaga 4, Organisationsutskottets yttrande 2009:1y	16
Reservation av Kristina Lundgren, Hans G Erikson och Susann Torgerson	17
Bilaga 5, Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande 2009:1y	18
Reservation av Nils Furtenbach, Ingvar Eriksson och Jan Nilsson	19
Bilaga 6, Tillsyns- och uppdragsutskottets yttrande 2009:2y	20

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att anta Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 4 kap. i kyrkoordningen enligt *bilaga 1*.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 7, 33 och 38 kap. i kyrkoordningen och ge Kyrkostyrelsen i uppdrag att bereda frågan på nytt.
3. Kyrkomötet beslutar att anta Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 46 kap. i kyrkoordningen enligt *bilaga 1*.
4. Kyrkomötet beslutar att som vilande anta Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 54 kap. i kyrkoordningen enligt *bilaga 2*.
5. Kyrkomötet beslutar att ersätta ordet ”skall” med ”ska” i kyrkoordningen.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2009:3

1. Kyrkomötet beslutar att anta Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 4, 7, 33, 38 och 46 kap. i kyrkoordningen.
2. Kyrkomötet beslutar att som vilande anta Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 54 kap. i kyrkoordningen.
3. Kyrkomötet beslutar att ersätta ordet ”skall” med ”ska” i kyrkoordningen.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över skrivelsens avsnitt 2 angående val av kyrkvärdar i *bilaga 3*, Ln 2009:8y.

Yttrande från andra utskott

Organisationsutskottet har yttrat sig över skrivelsens avsnitt 2 och 3 i *bilaga 4*, O 2009:1y.

Ekonomi- och egendomsutskottet har yttrat sig över skrivelsens avsnitt 4 i *bilaga 5*, EE 2009: 1y.

Tillsyns- och uppdragsutskottet har yttrat sig över skrivelsens avsnitt 5 i *bilaga 6*, TU 2009:2y.

Bakgrund

I Kyrkostyrelsens skrivelse 2009:3 finns ett antal förslag till ändringar i kyrkoordningen som föranletts av uppdrag från 2008 års kyrkomöte, behov av ändring som Kyrkostyrelsen uppmärksammat under året samt en språklig förändring i kyrkoordningen.

Valbarhet för uppdrag som kyrkvärd

Att vara kyrkvärd innebär inte att vara förtroendevald i den mening som detta begrepp definieras i 33 kap. 1 § i kyrkoordningen.

Kyrkoordningen innehåller bestämmelser om kyrkvärdarnas uppgifter. Det anges i 40 kap. 2 § i kyrkoordningen att kyrkoherden och en av kyrkorådet utsedd kyrkvärd, som är ledamot eller ersättare i rådet, ansvarar för kyrkobyggnadernas inventarier i enlighet med bestämmelserna i lagen om kulturminnen m.m. Vidare finns bestämmelser i 43 kap. 6 § i kyrkoordningen om samråd med tjänstgörande

kyrkvårdar i de fall församlingskollekt ska tas upp och kyrkorådet inte har beslutat om något ändamål för kollekten.

Liksom uppgifterna har även sättet att utse kyrkvårdar och valbarhetsbestämmelserna ändrats över tiden.

Efter beslut av 2007 års kyrkomöte sägs nu i 4 kap. 24 § i kyrkoordningen att minst två av kyrkvårdarna alltid ska vara ledamöter eller ersättare i kyrkorådet. Därmed klargörs att detta inte bara ska gälla vid valtillfället utan hela mandatperioden. Det finns inte några bestämmelser om ett högsta antal kyrkvårdar.

När kyrkoordningen beslutades infördes en bestämmelse om att den som har valts till kyrkvård och flyttar från församlingen ändå får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden.

Det beslut som fattades av 2008 års kyrkomöte innebär att det allmänna valbarhetskriteriet att vara röstberättigad i församlingen inte längre ska finnas kvar vid val av kyrkvårdar. I övrigt ska det inte göras ändringar i bestämmelserna. Dock kvarstår även fortsättningsvis kravet att minst två kyrkvårdar ska vara ledamöter eller ersättare i kyrkorådet.

I Kyrkostyrelsens förslag till ändring av 4 kap. 24 § i kyrkoordningen finns, i enlighet med uppdraget från Kyrkomötet, valbarhetskriteriet röstberättigad inte längre kvar.

I det tidigare valbarhetskriteriet röstberättigad innefattas ett par förhållanden som behöver regleras mer uttalat när det inte längre anges att en kyrkvård ska vara röstberättigad. För det första är det bara den som tillhör Svenska kyrkan som är röstberättigad. För att det inte ska göras någon förändring på denna punkt behöver det alltså anges som ett valbarhetskriterium för kyrkvårdar att tillhöra Svenska kyrkan. Tidigare har noterats att med gällande bestämmelser finns en åldersgräns på 16 år för att kunna väljas till kyrkvård. Den åldersgränsen behöver nu finnas som ett särskilt valbarhetskrav. Den som väljs ska ha fyllt 16 år vid den tidpunkt när valet äger rum.

Det är möjligt att välja nya kyrkvårdar under en mandatperiod men om 2009 års kyrkomöte ändrar valbarhetsbestämmelserna är det rimligt att de nya bestämmelserna gäller när det stora antalet nya kyrkvårdar utses. Detta sker vid ett konstituerande sammanträde vid slutet av året med de direktvalda kyrkoråd som utses vid 2009 års kyrkoval och de indirekt valda kyrkoråd som utses senare under år 2009. Därför föreslås att ändringarna i kyrkoordningen ska träda i kraft den 1 december 2009.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet antar Kyrkostyrelsens förslag rörande valbarhet för uppdrag som kyrkvård.

Bestämmelser för val av kyrkvård har ändrats så att den som flyttar från en församling har rätt att behålla uppdraget under resterande del av mandatperioden.

Med den nu föreslagna bestämmelsen ges möjlighet att vara kyrkvård i en annan församling än den som en person tillhör. De krav som ställs upp är att den som väljs ska ha fyllt 16 år när valet äger rum, ska vara döpt och ska tillhöra Svenska kyrkan. Utskottet finner denna ordning naturlig så som samhället numera fungerar där en medlems kyrkliga engagemang med anledning av arbete, fritidsboende och liknande skäl kan finnas i annan församling än den där personen är folkbokförd.

Läronämnden har i yttrande, (Ln 2009:8y) konstaterat att den föreslagna ändringen inte frångår territorialprincipen.

Organisationsutskottet har i yttrande (O 2009:1y) tillstyrkt förslaget.

Kyrkorättsutskottet tillstyrker mot denna bakgrund Kyrkostyrelsens förslag.

Inskränkt valbarhet vid val till stiftsfullmäktige

Kr 2009:1

Det finns inga i kyrkoordningen givna valkretsar vid val till stiftsfullmäktige men det finns ändå bestämmelser som styr valkretsarnas utformning. Huvudregeln är att en valkrets enligt bestämmelserna i 38 kap. 15 § i kyrkoordningen ska omfatta ett eller flera kontrakt.

Beträffande valbarheten till uppdrag som förtroendevald i stiftet och därmed som ledamot eller ersättare i stiftsfullmäktige gäller, utöver de allmänna valbarhetsvillkoren för alla förtroendevalda, att man ska vara folkbokförd i en församling inom stiftet, 33 kap. 4 § i kyrkoordningen. I och med att valbarheten inte är inskränkt till valkretsen kan var och en som uppfyller valbarhetsvillkoren väljas som ledamot eller ersättare i stiftsfullmäktige från vilken som helst av valkretsarna.

Uppdraget från 2008 års kyrkomöte innebär att det ska utarbetas förslag till ändringar i kyrkoordningen som medför att valbarheten blir inskränkt till valkretsen vid val till stiftsfullmäktige. Även om det alltså står klart vad som är uppdragets huvudsakliga innebörd är det inte på förhand givet vad som ska gälla på alla punkter. Det är dock naturligt att så långt som möjligt knyta an till det som beslutades när 2007 års kyrkomöte fastställde att valbarheten ska vara inskränkt till valkretsen vid val till Kyrkomötet.

För den som är vald som ledamot eller ersättare i stiftsfullmäktige gäller krav på att tillhöra någon av stiftets församlingar. Den begränsningen i valbarheten bör bestå. Det innebär att den som är ledamot eller ersättare i stiftsfullmäktige även fortsättningsvis ska mista sitt uppdrag vid flytt från stiftet men får behålla uppdraget vid flytt inom stiftet.

Det bör noteras att det som får behållas är det uppdrag som den valde innehar vid tidpunkten för flyttningen. Det innebär att en ersättare inte kan utses till ordinarie ledamot.

Även om det inte finns några uttryckliga bestämmelser torde det stå klart att en nomineringsgrupp inte kan delta i ett val genom att enbart anmäla att gruppen deltar i en viss valkrets, alltså utan att anmäla någon kandidat.

I 7 kap. 4 § i kyrkoordningen finns bestämmelser om antalet ersättare i stiftsfullmäktige. De ska utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i stiftsfullmäktige. Det ska alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat i stiftsfullmäktige. Utfallet av dessa bestämmelser tillsammans med bestämmelserna i 38 kap. 82 § i kyrkoordningen om hur ersättare inträder i tjänst ändras om valbarheten blir inskränkt till valkretsen. Att valbarheten är inskränkt till valkretsen innebär att såväl ledamöter som ersättare bara kan tjänstgöra som företrädare för den valkrets där de är valda.

Kyrkostyrelsen föreslår att antalet ersättare beräknas valkretsvis vid inskränkt valbarhet. Med en ersättarkvot på 0,5 beräknat per valkrets och med bibehållande av bestämmelsen att ett brutet tal utjämnas till närmaste högre heltal kommer olägenheten med att ersättare inte finns att tillgå i valkretsen att minimeras.

När ersättarkvoten används för att beräkna antalet ersättare valkretsvis blir nomineringsgrupperna mindre sårbara. Så snart det finns fler än två ledamöter kommer det att utses mer än en ersättare.

Kyrkomötet år 2008 uppdrog till Kyrkostyrelsen att lägga fram förslag om inskränkt valbarhet. Kyrkostyrelsen pekar på att det finns goda skäl för det förslag till lösning som ett par remissinstanser framfört, nämligen att stiftsfullmäktige själv ska få besluta om inskränkt valbarhet ska gälla eller ej vid valen till stiftsfullmäktige. Med hänsyn till hur uppdraget är utformat framlägger Kyrkostyrelsen emellertid i sin skrivelse inte något sådant förslag till kyrkoordningstext.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet avslår Kyrkostyrelsens förslag om inskränkt valbarhet vid val till stiftsfullmäktige och uppdrar åt Kyrkostyrelsen att bereda frågan på nytt.

Det uppdrag som 2008 års kyrkomöte gav till Kyrkostyrelsen var tydligt definierat. Förslaget har utformats i enlighet med detta. Organisationsutskottet har i yttrande (O2009:1y) tillstyrkt förslaget.

Ur kyrkorättslig synpunkt har Kyrkorättsutskottet inget att erinra mot Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kap. 7, 33 och 38 i kyrkoordningen.

Under remissbehandlingen och i Kyrkostyrelsens skrivelse har noterats att det kan finnas skäl för en lösning där det lämnas till stiftens att göra egna bedömningar om man önskar införa inskränkt valbarhet vid val till stiftsfullmäktige.

Kyrkorättsutskottet finner, med hänsyn härtill, skäl för att inte genomföra förslaget i nuvarande utformning.

Med denna syn föreslår utskottet att förslaget avslås.

Med stöd av ovan framförda synpunkter föreslår Kyrkorättsutskottet att Kyrkostyrelsen får i uppdrag att bereda frågan på nytt.

Tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna

Kyrkomötet beslutade år 2008 att uppdra åt Kyrkostyrelsen att till 2009 års kyrkomöte återkomma med förslag till ändring i kyrkoordningen avseende tillsyn av stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. Beslutet grundade sig på Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande med anledning av Kyrkostyrelsens skrivelse, KsSkr 2008:5, i vilken rapporterades överväganden och åtgärder kring Västerås stifts förvaltning av prästlönetillgångarna.

Kyrkomötet önskade att från Kyrkostyrelsen få förslag om en ändring i kyrkoordningen så att stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna står under någon form av tillsyn.

Begreppet tillsyn förekommer i kyrkoordningen på många ställen och används med delvis olika betydelse. En utförlig redovisning finns i Kyrkostyrelsens skrivelse.

Kyrkostyrelsen konstaterar att den tillsynsfunktion som i kyrkoordningen har tilldelats olika organ varierar beroende på vilket syfte tillsynen ska ha och vad som ska uppnås med tillsynen.

Förvaltningen av prästlönetillgångarna är reglerad av staten i 9 § i lagen om Svenska kyrkan.

Vad gäller förmögenhetens placering anges i lagen att den ska vara placerad på ett "godtagbart sätt". Av förarbetena framgår att syftet med att uppdra förvaltningen till trossamfundet Svenska kyrkan och inte direkt till stiftens var att ge förutsättningar för en enhetlig förvaltning i hela landet.

Genom bestämmelsen i 46 kap. 2 § i kyrkoordningen har Kyrkomötet överlämnat förvaltningen av prästlönetillgångarna till stiftens. Det avgörande motivet för detta var, enligt kyrkoordningens förarbeten, önskemålen om en lokal och regional förankring.

Förvaltningsuppdraget, dvs. delegationen, till stiftens är inte oinskränkt. Utöver det i lag angivna kravet på att förmögenheten ska vara placerad på ett godtagbart sätt, har Kyrkomötet i 46 kap. i kyrkoordningen angett de allmänna förvaltningsmålen. I 3 § anges att tillgångarna "ska förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning". De ska vidare "förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar".

Trossamfundet Svenska kyrkan har genom sitt högsta beslutande organ, Kyrkomötet, delegerat till stiftens att förvalta prästlönetillgångarna. Det som har delegerats är beslutanderätten. Ansvar för de fattade besluten ligger kvar på den som har beslutat om delegationen. Den nationella nivån måste därmed alltid i sista hand ta ansvar för den förvaltning som Kyrkomötet har tilldelat stiftens. Det blir Svenska kyrkan som inför staten ansvarar för hur den samlade förvaltningen av prästlönetillgångarna har skötts. En delegation kan i princip när som helst återkallas.

Om ett tillsynsorgan ska bevaka att ett stift i sin förvaltning rättar sig efter kyrkoordningen kan det uppstå en konflikt mellan kyrkans eget överprövnings-system och tillsynsorganets kompetens.

Vad gäller möjligheten att göra ingripanden är det som ytterst står till buds att det aktuella stiftet framtas uppdraget att förvalta prästlönetillgångarna och att förvaltningen istället läggs på någon annan, exempelvis ett annat stift. Åtgärder av det slaget är så ingripande till sin karaktär att det inte bör vara någon annan än Kyrkomötet självt, som har gett delegationen, som också avgör om den ska återtas.

Även om det redan idag sker samråd i olika former och konstellationer mellan stiftens och den nationella nivån kan det – när nu tillsynen som sådan föreslås bli reglerad – vara av värde att detta får en tydligare struktur. Det föreslås därför att ett gemensamt samrådsorgan för frågor rörande förvaltningen av prästlönetillgångarna bildas. Det bör införas en särskild bestämmelse om detta i kyrkoordningen.

Prästlönetillgångarna har en mycket lång historia som har bidragit till kyrkans finansiering. Det är ett ansvar för kyrkan att förvalta dessa så att de långsiktigt bevaras som en fortsatt inkomstkälla för verksamheten.

Ett krav på god avkastning i kombination med kravet på betryggande säkerhet skulle kunna motivera att en viss begränsning görs när det gäller fondernas placering.

Kyrkostyrelsen bör ha någon form av kontroll över hur en undantagsregel av detta slag kommer att tillämpas av stiftens. Man kan här tänka sig två alternativ.

Det ena alternativet handlar om någon form av dispens.

Det andra alternativet ger de förvaltande stiftens rätt att, inom ramen för den skisserade undantagsbestämmelsen, besluta om investeringar i aktier i icke börs-noterade företag. För att Kyrkostyrelsen ska kunna följa hur praxis utvecklas och vid behov komplettera undantagsbestämmelserna, skulle stiftens kunna åläggas en rapporteringsskyldighet till Kyrkostyrelsen i de fall beslut om sådana investeringar har fattats.

Även frågan om tillämpningen av 46 kap. 5 § i kyrkoordningen, dvs. frågan om nettovinstens beräkning och s.k. konsolideringstak, är något som Kyrkostyrelsen bör följa upp.

Sammanfattande bedömning

Tillsynsfunktion: Kyrkostyrelsen menar i skrivelsen att tillsynen ska omfatta råd, stöd och hjälp, möjlighet att ta del av handlingar och få de upplysningar som krävs, skyldighet att påkalla Kyrkomötets uppmärksamhet på missförhållanden vilka behöver åtgärdas samt slutligen formaliserat samråd mellan Kyrkostyrelsen och stiftens.

Kyrkostyrelsen menar att bestämmelsen måste ha en allmän utformning då man inte på förhand kan förutse vilka frågor som eventuellt skulle kunna behöva regleras. Ett allsidigt erfarenhetsutbyte kommer att bli naturligt att behandla vid de föreslagna samråden. Vad slutligen angår ökad riskexponering får bestämmelser på detta område inte utformas så att prästlönetillgångarna utsätts för större risker att minska i värde än vad som är fallet för närvarande.

Förvaltningen av prästlönetillgångarna har som ovan angetts överlämnats till trossamfundet Svenska kyrkan. Förvaltningsuppdraget har av Kyrkomötet delegerats till stiftens. Då trossamfundet i sin helhet är ansvarigt för förvaltningen av denna förmögenhetsmassa anser vi det rimligt att Kyrkostyrelsen får möjlighet att utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet antar Kyrkostyrelsens förslag avseende tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna.

Kyrkorättsutskottet finner att Kyrkostyrelsen i sin skrivelse tagit upp och belyst olika problemställningar utifrån stiftens och den nationella nivåns olika ansvarsområden. Förslaget till ändringar i 46 kapitlet i kyrkoordningen bygger på och utgår från samverkan och dialog.

Under många år har stiftens genom sina egendomsnämnder på frivillighetens väg regelbundet sammanträtt inom sin intresseorganisation, Egendomsnämndernas samarbetsorgan, ENSO. En sådan samverkan är angelägen även i framtiden och kan då lämpligen formaliseras. För att ge en större tyngd åt samverkan föreslås att Kyrkostyrelsen kallar stiftens till överläggningar för samråd. Ett sådant samråd blir än mer angeläget i de fall inte alla stift i framtiden har en egendomsnämnd.

I förslaget till 46 kap. 3 § i kyrkoordningen föreslås att Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna. I och med att en sådan bestämmelse förs in i kyrkoordningen behöver denna inte tyngas med detaljbestämmelser. Vidare får man ett regelsystem där man vid behov kan agera betydligt snabbare genom Kyrkostyrelsen än om besluten ska ligga hos Kyrkomötet, som bara sammanträder en gång per år. För beslut i Kyrkomötet krävs dessutom att dessa föregås av beredning hos Kyrkostyrelsen. Ekonomi- och egendomsutskottet har i yttrande (EE 2009:1y) tillstyrkt förslaget förutom vad gäller 46 kap. 3 § i kyrkoordningen. Skälet till avstyrkan är att Ekonomi- och egendomsutskottet ser en risk i att det skulle kunna leda till en likriktning i förvaltningen. Med övrig reglering som tillkommer i 46 kap. i kyrkoordningen finner ekonomi- och egendomsutskottet att bestämmelsen i 46 kap. 3 § inte är motiverad.

Kyrkorättsutskottet delar Kyrkostyrelsens bedömning och samlade förslag rörande tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönefonderna.

Kyrkorättsutskottet tillstyrker med anledning härav förslaget.

Förbud mot att röja uppgifter i verksamhet som avser antagning till uppdraget som präst eller diakon

Handlingsoffentlighet i Svenska kyrkan

Enligt 11 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan ska var och en ha rätt att ta del av Svenska kyrkans handlingar. Denna rätt får dock begränsas om det är särskilt motiverat med hänsyn till bl.a. skyddet för enskildas personliga och ekonomiska förhållanden.

De grundläggande bestämmelserna om offentlighet för handlingar finns i 53 kap. i kyrkoordningen.

Av bestämmelserna i 54 kap. 1–11 §§ i kyrkoordningen framgår att det inom olika delar av kyrkans verksamhet råder förbud mot att röja vissa uppgifter. Förbuden är tillkomna efter en avvägning mellan å ena sidan intresset av största möjliga offentlighet i enlighet med den inomkyrkliga offentlighetsprincipen och å

andra sidan andra skyddsvärda intressen, t.ex. skyddet för en enskilds personliga förhållanden.

Handlingar som förekommer i verksamheten rörande antagningsverksamhet, omfattas till den del den bedrivs inom trossamfundet Svenska kyrkan, av offentlighetsprincipen. Vidare omfattas den personal som arbetar vid pastoralinstituten och som är anställda på kyrkans nationella nivå av kyrkans kollektivavtal och den däri reglerade tystnadsplikten. Dock är de institutioner som utbildar diakoner formellt inte en del av Svenska kyrkan och de omfattas därför inte av nämnda offentlighetsprincip. Inte heller omfattas personalen där av nämnda kollektivavtal. Detsamma gäller Johannelunds teologiska högskola som med EFS som huvudman bedriver en integrerad prästutbildning för tjänst i Svenska kyrkan.

I kyrkans antagningsverksamhet för uppdrag som präst eller diakon, kan det förekomma uppgifter av känslig natur rörande enskildas personliga förhållanden. Detta gäller inte minst sådana handlingar som utgör underlag för domkapitlens lämplighetsprövning men även i pastoralinstitutens utbildningsverksamhet kan sådana uppgifter förekomma.

Som framgår av den tidigare gjorda redovisningen saknas idag en uttrycklig möjlighet i kyrkoordningen att skydda uppgifter om enskilda personer som genomgår antagning till uppdrag som präst eller diakon i Svenska kyrkan. Samtidigt kan det förekomma uppgifter om de sökande som är klart skyddsvärda.

Det är svårt att motivera varför en uppgift inte ska anses skyddsvärd när den rör en person som söker bli antagen till uppdraget som präst eller diakon eller fullgör Svenska kyrkans pastorala profilutbildning, men skyddsvärd när personen senare får anställning.

Med hänsyn till vad som här har anförts föreslås att förbudsbestämmelserna i kyrkoordningen kompletteras med ett förbud mot att i verksamhet som avser antagning till uppdraget som präst eller diakon röja uppgifter om en enskilds personliga förhållanden.

I likhet med vad som gäller för uppgifter om anställda och förtroendevalda inom kyrkans personaladministration bör förbudet gälla med s.k. omvänt skaderekvisit. Detta innebär en presumtion för att uppgifterna är hemliga. Bara om det står klart att någon skada för den enskilde eller dennes närstående inte uppstår får uppgifterna röjas.

Det förekommer att beslut i ärenden om prövning av en persons lämplighet att utöva uppdraget som präst eller diakon kommuniceras med övriga domkapitel. Sådana beslut kan därför komma att förvaras hos fler organ än det domkapitel som har fattat beslutet.

Det nu föreslagna förbudet kommer att innebära att även känsliga uppgifter i ett beslut fattat inom antagningsverksamheten kommer att vara skyddade av förbudet. Detta gäller dock bara inom det stift där beslutet har fattats. Däremot kommer ett sådant beslut om det skickas från ett domkapitel till ett annat att bli offentligt hos det mottagande domkapitlet.

Det förekommer också att ett domkapitel i stället för att skicka hela beslutet genom ett enkelt meddelande underrättar övriga domkapitel om att en person inte har antagits till uppdraget som präst eller diakon. En uppgift av det slaget torde i normalfallet inte skyddas av bestämmelsen.

Ikraftträdande

Då den kyrkoordningsändring som föreslås rör en bestämmelse om undantag från offentligheten i 54 kap. i kyrkoordningen krävs enligt 11 kap. 19 § p. 4 i kyrkoordningen likalydande beslut av Kyrkomötet vid sammanträdet i oktober två på varandra följande år. För att bli gällande måste beslut fattas både vid Kyrkomötet

i oktober 2009 och vid Kyrkomötet i oktober 2010. Dag för ikraftträdande föreslås därför bli den 1 januari 2011.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet antar Kyrkostyrelsens förslag avseende sekretessbestämmelser vid antagning av präst och diakon.

Den offentlighetsprincip, som är huvudregeln för Svenska kyrkan, är angelägen att upprätthålla. Det finns emellertid vissa ärenden, där det finns starka skäl till undantag från denna princip.

För antagning till uppdraget som präst eller diakon finns, sedan ett antal år, i samtliga stift ett antagningsförfarande som är omfattande. Med detta följer att en mängd uppgifter av mycket personlig karaktär finns i dessa ärenden. De personer som genomgår ett antagningsförfarande får ofta uppfattningen att de uppgifter de lämnar hålls inom en mycket begränsad personkrets och är konfidentiella. Detta är för närvarande inte fallet. Av detta skäl är det angeläget att den del av antagningsförfarandet som sker i Svenska kyrkan och som lyder under kyrkoordningens bestämmelser, omfattas av undantag från offentligheten.

I normalfallet äger antagningsförfarandet rum i ett stift. Då är det enkelt och naturligt att det finns ett undantag från offentligheten. Det förekommer ibland att kandidater byter stift. Då skyddar de nu föreslagna bestämmelserna till undantag från offentligheten eftersom det fortfarande rör sig om ett led i ett antagningsförfarande.

Däremot kan problem uppstå i det fall ett ärende om lämplighet kommuniceras med andra stift eftersom ett negativt besked rörande antagning till uppdraget som präst eller diakon enligt överenskommelse mellan biskoparna ska delges andra stift. Anledningen till detta är att en person som nekats antagning i ett stift inte ska kunna prövas i annat stift förrän efter ett antal år. I sådana fall kan problem uppkomma med att tillämpa bestämmelserna om undantag från offentligheten. Vanligtvis kommuniceras endast namnet på den person som inte bedömts lämplig, till andra domkapitel utan angivande av skäl varför personen inte bedömts vara lämplig som präst eller diakon. Övriga handlingar är kvar i det stift där antagningen prövats.

Tillsyns- och uppdragsutskottet menar i sitt yttrande (TU2009:2y) till kyrkorättsutskottet att alla dessa fall kan betraktas som uppgifter i antagningsverksamheten. Endast namnet på den person som inte kunnat antas blir då offentligt eftersom det är fråga om ett beslut enligt utskottet.

Kyrkorättsutskottet anser att antagningsförfarandets offentlighet kan vara problematisk i vad avser samtliga uppgifter, i och med att personen inte sökt någon tjänst eller på annat sätt anmält sitt intresse till arbete i annat stift än det där antagningsförfarandet genomförts.

Kyrkorättsutskottet finner ändå att det är angeläget att få till stånd en bestämmelse i enlighet med förslaget. Det innebär förbud mot att röja uppgifter i verksamhet som avser antagning till uppdraget som präst eller diakon.

Kyrkorättsutskottet tillstyrker av ovannämnda skäl Kyrkostyrelsens förslag.

Övriga ändringar och rättelser i kyrkoordningen

I betänkandet *Förslag till kyrkoordning* (Svenska kyrkans utredningar 1998:1) angavs i avsnittet om kyrkoordningens språk att för detta ska gälla detsamma som för modernt lagspråk. I all nyskriven lagtext samt officiella dokument från

Regeringskansliet används från hösten 2007 verbformen ska. Därför föreslås att i kyrkoordningen ordet ”skall” genomgående ersätts med ”ska”.

Kr 2009:1

Utskottets överväganden

Kyrkorättsutskottet ser det naturligt att Kyrkomötet följer den ordning man tidigare anslutit sig till vad gäller anpassning till modernt lagspråk. Av detta följer att en ändring görs i kyrkoordningen på det sätt att verbet ”skall” genomgående ersätts med ”ska”.

Uppsala den 25 september 2009

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Lars Johnsson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Lars Johnsson, ordförande, Nanna Tranströmer, Jerry Adbo, Mari Lönnerblad, Carl Korch, Lennart Andersson, Inger Persson, Stig-Göran Fransson, Sonja Grunselius, Gunnel Lagerkvist, Inger Dafgård, Anders Roos, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Irene Gustafsson, Olle Reichenberg, Mikael Härdig, Ingemar Öberg, Anders Linger, Bo Grafström och Rolf Persson.

Biskop Thomas Söderberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation av Stig-Göran Fransson m.fl.

Vi reserverar oss, i likhet med reservation 1 i Kyrkostyrelsens skrivelse, mot beslutet att Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna (46 kap. 3 § kyrkoordningen).

Stig-Göran Fransson, Gunnel Lagerkvist, Sonja Grunselius, Inger Dafgård

Särskild mening av biskop Thomas Söderberg

I anslutning till Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande (EE2009;1y) anser jag att kyrkorättsutskottet borde ha avstyrkt Kyrkostyrelsens förslag till tillägg i kyrkoordningen 46 kap. 3 § att ”kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna”

Thomas Söderberg, biskop

Bilaga 1 Ändringar i kyrkoordningen

Härigenom föreslås i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) dels att 4 kap. 24 §, 46 kap. 3 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 46 kap. 5a–5d §§,

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. Kyrkorådet, kyrkonämnden och andra nämnder i församlingar och samfälligheter

Kyrkvärdar

24 § Kyrkorådet väljer för mandatperioden kyrkvärdar *bland dem som är döpta och röstberättigade i församlingen.*

Minst två av kyrkvärdarna skall alltid vara ledamöter eller ersättare i kyrkorådet.

En kyrkvärd som blir medlem i en annan församling får behålla sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden.

24 § Kyrkorådet väljer för mandatperioden kyrkvärdar. *Till kyrkvärd får den väljas som*
1. tillhör Svenska kyrkan,
2. är döpt, och
3. har fyllt 16 år.

Minst två av kyrkvärdarna ska alltid vara ledamöter eller ersättare i kyrkorådet.

46 kap. Prästlönetillgångar och annan ändamålsbestämd egendom

3 § Prästlönetillgångarna skall förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna skall därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

3 § Prästlönetillgångarna ska förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna skall därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna.

5 a § Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen.

5 b § Ett stift är skyldigt att på begäran av Kyrkostyrelsen tillhandahålla handlingar och annat material som rör förvaltningen, samt att ge Kyrkostyrelsen de upplysningar som behövs för tillsynen.

5 c § Om Kyrkostyrelsen i sin tillsyn uppmärksammar allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångarna, ska Kyrkostyrelsen genom en skrivelse till Kyrkomötet föreslå de åtgärder som föranleds av stiftets agerande. Till skrivelsen ska fogas ett yttrande från stiftet.

5 d § Kyrkostyrelsen ska minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiftet för samråd om förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2010 utom såvitt avser 4 kap. 24 § som träder i kraft den 1 december 2009.

Bilaga 2

Ändringar i kyrkoordningen

I fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att det ska införas en ny paragraf, 54 kap. 4b § med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

54 kap. Undantag från offentlighet för handlingar

4 b § I verksamhet som avser antagning till uppdraget som präst eller diakon gäller förbud mot att röja uppgifter om en enskilds personliga förhållanden. Förbudet gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att personen i fråga eller någon närstående lider men.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2011.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2009:8y

Om församlingstillhörighet

Läronämndens yttrande över KsSkr 2009:3, 4 kapitlet angående val av kyrkvärddar, samt motionerna 2009:24 och 2009:33 om friare församlingstillhörighet.

När det gäller frågan om friare församlingstillhörighet vill Läronämnden hänvisa till sitt tidigare yttrande från Ln 2001:3y där nämnden i sin tur hänvisar till sina yttrande Ln 1996:4 och Ln 1998:2. Där anför följande

Territorialförsamlingsprincipen syftar till att människor lokalt skall ha tillgång till ord och sakrament och därmed vara delaktiga i ett sammanhang, där de kan växa och utvecklas som människor och kristna. Denna territoriella princip är en grundläggande del av vår kyrkas tradition och självförståelse.

Vad som konstituerar den territoriella anknytningen kan dock variera, och samhällsutvecklingen kan framtvinga en omprövning eller komplettering av tidigare synsätt och regelverk. Det finns inga teologiska eller läromässiga skäl för att den territoriella principen endast skall grundas i den skattetekniska folkbokföringen. Den bör också kunna kopplas till sådana sakförhållanden som anger lokal samhörighet, t.ex. arbetsplats, studieort eller ort för fritidsboende av regelbundet slag.

Läronämnden finner det ovan sagda också tillämpligt på frågan om val av kyrkvärddar.

Uppsala den 19 augusti 2009

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Anne-Louise Eriksson, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Erik Aurelius, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Sven Thidevall, biskop Antje Jackelén, biskop Carl Axel Aurelius, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tony Guldbrandzén, biskop Hans Stiglund, biskop Caroline Krook, Kajsa Ahlstrand, Edgar Almén, Curt Forsbring, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Organisationsutskottets yttrande 2009:1y

Ändringar i kyrkoordningen

Till Kyrkorättsutskottet

Organisationsutskottets yttrande över skrivelse 2009:3

Organisationsutskottet har beretts tillfälle att yttra sig över förslagen i KsSkr 2009:3, avsnitt 2 – Valbarhet som kyrkvärd samt avsnitt 3 – Inskränkt valbarhet vid val till stiftsfullmäktige.

Valbarhet som kyrkvärd

Vi framförde i vårt betänkande O 2008:6 att kyrkan bör underlätta allt slags frivilligt engagemang. Utskottet menade att ett sätt att göra detta är att möjliggöra för kyrkoråd att till kyrkvärd kunna välja även personer som inte tillhör församlingen. Utskottet ansåg att det vore rimligt att ge de kyrkotillhöriga rätten att vara kyrkvärd i den församling där de önskar och inte endast i den församling inom vars gränser de är bosatta. En sådan ordning skulle enligt utskottet kunna underlätta rekrytering av kyrkvärdar.

Vi noterar att Läronämnden i sitt yttrande (Ln 2009:8y) konstaterar att territorialprincipen är en grundläggande del av vår kyrkas tradition och självförståelse och att den föreslagna ändringen om kyrkvärdars valbarhet inte frångår territorialprincipen.

Inskränkt valbarhet vid val till stiftsfullmäktige

Organisationsutskottet uttalade i betänkande O 2008:9 att inskränkt valbarhet, som innebär att endast den som är folkbokförd inom valkretsen kan väljas till stiftsfullmäktige, är ett sätt att stärka och hålla samman sambandet mellan kontrakts- och stiftsnivån. Vi delar Kyrkostyrelsens uppfattning att reglerna om utjämningsmandat på ett acceptabelt sätt tillvaratar de mindre nomineringsgruppernas möjligheter att bli företrädare i stiftsfullmäktige.

Uppsala den 24 september 2009

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Olle Burell, Maj-Britt Nilsson, Sven Erik Bodén, Tobias Nord, Kristina Lundgren, Hans G Erikson, Key Lundegård, Conny Tyrberg, Gudrun Carlsson, Lars-Ivar Ericson, Per Lindberg, Irma Carlsson, Stefan Landmark och Susann Torgerson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Christina Axelsson, Anna-Lena Larsson, Marta Axner, Åke Andreasson, Roland Samuelsson, Peter Odentun Odenskiöld, Majvis Hultén, Benny Persson, Gustaf Bengtsson, Per Hinton, Barbro Ingvall, Inger Gustafsson, Joakim Svensson och Anders Boström.

Biskoparna Esbjörn Hagberg och Sven Thidevall har deltagit i utskottets överläggningar.

Kr 2009:1
Bilaga 4

Reservation av Kristina Lundgren, Hans G Erikson och Susann Torgerson

Vi anser att Kyrkomötet inte ska bifalla förslaget att införa inskränkt valbarhet till stiftsfullmäktige. Valbarheten bör även i fortsättningen gälla hela stiftet.

Kyrkomötet
Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande 2009:1y

**Tillsyn över stiftens förvaltning av
prästlönetillgångarna**

Till Kyrkorättsutskottet

Med anledning av inkommen begäran om yttrande över KsSkr 2009:3 i den del som avser tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna (punkt 4 i skrivelsen) vill utskottet anföra följande.

Beträffande förslagen till nya paragrafer (46 kap. 5a§ - 5d§) finner utskottet att de speglar det som utskottet vid 2008 års kyrkomöte sade i sitt betänkande (EE 2008:10). Utskottet tillstyrker därmed förslagen i de delarna.

Däremot anser inte utskottet att förslaget om att komplettera 46 kap. 3§ på det sätt som Kyrkostyrelsen föreslår bör genomföras. Skälen utvecklas närmare här nedan. Utskottet vill dessförinnan påpeka att en majoritet av stiftens och egendomsnämnderna, liksom samarbetsorganet Enso, i sin remissvar har avstyrkt förslaget. Utskottet instämmer i dessa remissorgans uppfattning att bestämmelser bör utfärdas av Kyrkomötet.

Det ligger, enligt utskottets mening, ett stort värde i den delegation av förvaltningen av prästlönetillgångarna till stiftens som framgår av 46 kap. 2 § kyrkoordningen. De yttre omständigheterna i olika delar av Sverige ställer olika krav på förvaltningen. Det föreslagna tillägget till 46 kap. 3§ skulle kunna leda till en likriktning i förvaltningen som inte är ändamålsenlig.

Det är utskottets mening att de i de nya paragraferna föreslagna förändringarna väl täcker det behov som kan finnas. Det kommer nu att regleras i kyrkoordningen att Kyrkostyrelsen har tillsyn över förvaltningen. I denna tillsyn ingår att ge råd, stöd och hjälp. Skulle något stift på ett uppenbart sätt inte följa dessa råd, har Kyrkostyrelsen enligt den föreslagna 5 c § både rätten och skyldigheten att i en skrivelse uppmärksamma Kyrkomötet på detta och också föreslå åtgärder. Den skyldighet för Kyrkostyrelsen att årligen kalla till överläggningar med företrädare för stiftens som föreslås i 5 d § kommer, enligt utskottets mening, också att medverka till att samsynen mellan stiftens befrämmas så att tillsynen därmed underlättas. Det föreslagna tillägget till 3 § är därmed inte motiverat. Utskottet anser inte att denna förändring bör genomföras och avstyrker därmed förslaget i den delen.

Uppsala den 24 september 2009

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Stig Eriksson, ordförande

Michael Kjörling, sekreterare

Beslutande: Stig Eriksson, ordförande, Ann-Marie Hallin, Leif Nilsson, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Nils Furtenbach, Ingvar Eriksson, Jan Nilsson, Kerstin Larsson, Sten Persson, Christer Mohlin, Peter Bernövall, Kurt Hedman, Runar Patriksson och Marja Hillerström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Gunilla Johansson, Ragnar Bergsten, Ann-Sofie Nelstrand, Tommy Persson, Karin Rönnberg, Anders Björkman, Vera Skoglund, Eva-Maria Munck, Bo Hanson och Alve Svensson.

Kr 2009:1
Bilaga 5

Biskop Tony Guldbrandzén har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation av Nils Furtenbach, Ingvar Eriksson och Jan Nilsson

Vi anser att Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande hade bort lyda:

Ekonomi- och egendomsutskottet har inte något att erinra emot de förslag som lämnas i KsSkr 2009:3 i den del som avser tillsyn över stiftens förvaltning av präst-lönetillgångarna (punkt 4 i skrivelsen) utan tillstyrker de där lämnade förslagen i sin helhet. Vi menar att det ligger ett värde i att Kyrkostyrelsen genom att utfärda bestämmelser om förvaltningen kan vidta åtgärder snabbare än vad som är möjligt genom det som regleras i 5 c §.

Nils Furtenbach, Ingvar Eriksson, Jan Nilsson

Kyrkomötet
Tillsyns- och uppdragsutskottets yttrande 2009:2y

Ändringar i kyrkoordningen

Till Kyrkorättsutskottet

Tillsyns- och uppdragsutskottets yttrande över skrivelse 2009:3.

Kyrkorättsutskottet har begärt ett yttrande över punkten 5 ”Förbud mot att röja uppgifter i verksamhet som avser antagning till uppdraget som präst eller diakon” i Kyrkostyrelsens skrivelse 2009:3 Ändringar i kyrkoordningen.

Förslaget att det ska införas bestämmelser om undantag i vissa fall från offentlighet för handlingar i verksamhet som avser antagning till uppdraget som präst eller diakon är välkommet. Det finns på de grunder som anges i Kyrkostyrelsens skrivelse goda skäl för en sekretessbestämmelse av det slag och med den utformning som föreslås. Vi tillstyrker alltså detta förslag.

Regelmässigt torde kommunikationen mellan stiftet när en kandidat inte kunnat antas enbart avse namnet på den kandidat det gäller. Det är fråga om ett beslut och som sådant inte sekretessbelagt. För den händelse andra uppgifter från provningen av en kandidat delges ett annat stift än det som gjort provningen menar vi att det förhåller sig annorlunda. Vi menar, till skillnad mot vad Kyrkostyrelsen anför i sina överväganden i skrivelsen, att de uppgifter som i ett sådant fall överlämnas är att se som handlingar inom det mottagande stiftets antagningsverksamhet. Detta bör gälla oavsett om kandidaten i fråga ansöker om att bli prövad som kandidat i det andra stiftet. Uppgifterna tas emot enbart för att kunna användas om det skulle komma en direkt ansökan. På det viset hör de till antagningsverksamheten även i det stift där den primära provningen av kandidaten inte har ägt rum.

Uppsala den 23 september 2009

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Erna Arhag, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Erna Arhag, ordförande, Margaeta Carlenius, Monika Köpsén, Kerstin Björk, Sigvard Raask, Birgitta Halvarsson, Christina Schnackenburg, Gunnel Wingård Mellqvist, Inger Lif, Lennart Kjellin, Sven-E. Kragh, Hans-Olof Andrén, Torbjörn Bolander, Jan Erik Ågren och Åke Blomqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sofija Pedersen Videke, Sture Köhler, Jan-Olof Grönlund, Anna-Karin Westerlund, Staffan Holmgren, Emma Hedlundh, Febe Björklund, Karin Långström Vinge, Britta Broman, Bertil Murray och Inger Harlevi.

Biskoparna Hans-Erik Nordin och Antje Jackelén har deltagit i utskottets överläggningar.